

Talere have gjort. — Med Hensyn til Bestemmelserne angaaende Benyttelsen af Præstegaardsjorden, der jo omtrent ere de samme i Regjeringens Forslag og i vort, er det jo ganske fortaaligt, at de ærede Herrer, der nu mene, at denne Frihølig og disse to Lønder Hartorn ikke ere Noget, ikke have indvendt det Samme mod Regjeringens Forslag i Gaar, da vi havde det til Behandling. Det forekommer mig imidlertid, at da det var første Gang, dette Spørgsmaal laa for i disse to Love, havde det været nok saa rigtigt, om man havde yttret sig imod denne Bestemmelse i Regjeringens Forslag. Det undrer mig nu at høre, at dette Tillæg til Lønningen ikke skal have nogen synderlig Betydning, thi saa gammel denne Sag er, saa tør jeg dog nok sige, at baade de forskellige Regjeringer, der have haft med Sagen at bestille, og ligeledes Landsstinget og Folkethinget igjennem de forskellige Aar have troet, at det var et betydeligt Bidrag til Præsterne Lønning, at de fik fri Bolig og en Jordlod paa 2 Tdr Hartorn; dette er man hidtil gaaet ud fra. Nu sige nogle ærede Herrer — jeg har hørt To være af denne Mening —, at dette ikke betyder Noget. Dersom dette blev den almindelige Mening, saa vilde Præsterne meget let kunne blive fri for dette Tillæg. Naar en æret Taler antydede, at der kunde være Spørgsmaal om, hvorvidt der ikke tabtes derved, og en Anden sagde, at de fik denne Jordlod for at faae Mælk og Smør — og det syntes han ikke at regne for noget videre —, saa vil jeg sige, at vi Andre, der kjøbe Mælk og Smør, nok finde, at disse Ting have Værdi. Men, som sagt, det er en saa enestaaende Mening, at jeg ikke skal opholde mig længere derved. Jeg tror ikke, at den Mening, vi hidtil ere gaaede ud fra, vil blive omhyrret, fordi nogle ærede Medlemmer søge at bevise, at det ikke betyder stort. Naar det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds søgte at vise os, at de Lønninger, som her ere foreslaaede, i Tidens Løb ikke ville slaa til, saa vil jeg svare, at hvad der sker i Tidens Løb, ikke er Noget, vi kunne forhandle om her. Vi maa forhandle om de nuværende Forhold, og da vi haabe paa, — og jeg antager, at det ærede Medlem deler dette Haab med os, — at vor Forsatning vil være vedvarende, og at der stadig vil være en Lovgivningsmagt tilstede, der kan afhjælpe de Mangler, som i Tidernes Løb ville vise sig, saa mener jeg heller ikke, at det vil være farligt, at man lader Lovgivningsmagten til den Tid afgjøre, hvad disse senere Tidens Krav udfordrer. Jeg vil derfor ikke beklædte min Tanke med, hvad der kan ske i Tidernes Løb, men jeg mener, at vi her skulle overvæie, hvad der er passende for Nutiden. For Resten vil jeg sige — det er en Erklæring, som jeg for mit Vedkommende oftere har haft Leilighed til at afgive —, at naar vi faae en Regjering, der kan samvirke med os paa det nuværende Forslags

Sovedgrundlag, saa ville de enkelte Lønnings-satser neppe frembyde nogen særdeles stor Vanskelighed for at faae Loven igjennem. Jeg tror ikke, at det er der, at Vanskeligheden ligger. Den ærede Taler, som jeg nævnte, talte ogsaa om, at vi skulde tage i Betragtning, hvor kostbar en Uddannelse Præsterne skulde staae sig, inden de kunde vente at komme i Embede. Derved kommer jeg til at minde om, hvad de Herrer jo maa vide, at der fra flere Sider, fra sagkyndig Side, fra modsatte kirkelige Synspunkter, er kommet vægtige Stemmer frem om, at vor theologiske Uddannelse er altfor storartet videnskabelig, og at man ved Siden af det theologiske Fakultet skulde indrette jævner Skoler, hvor ældre Mænd og Andre paa 1 og 2 Aar kunde, med den tilbørlige Jorddannelse, uddanne sig saaledes, at de kunde blive passende Præster for Menighedene. Og en af vore mest ansete Geistlige har jo sagt, at han troede, at navnlig for Landsbymenighederne vilde de fleste, som havde en saadan Uddannelse, langt bedre egne sig til at være Præster end de nuværende, og han beskriver den Uddannelse, de nu have, som en saadan, at den fjerner dem mere og mere fra den almindelige Del af Folket. Naar dette er Tilfældet, tør vi haabe, at den Uddannelse, der i en nær Fremtid kan være Tale om, vil være mindre befofelig og udtræve en kortere Tid, og derigjennem vil noget af den Frygt, som det ærede Medlem havde, være fjernet. Han mindede os selv om, at Staten afholder en Del af de Udgifter, som ere forbundne med et saadant Studium; dette maa man dog ogsaa tage Hensyn til. Naar han talte om, at de maa gaa saa længe, inden de faae Embede, da taler dette jo mod hans Betragtning; det viser, at der er overordentlig stor Konkurrence, og at Mange ønske disse Embeder. Dersom han kunde paapege, at man havde Vanskeligheder ved at faae Præsteembederne besatte, maatte vi snarere komme til at billige hans Udtalelser om de lave Lønninger; men der viser sig jo tvertimod en Rigdom af Ansøgere for at faa Præsteembeder nu til Dags. Jeg tror dernæst, at hvad der i Tidernes Løb kan komme i den Henseende, det skulle vi overlade til Fremtiden. — Det, hvorfor jeg egentlig har forlangt Ordet, er angaaende to Punkter med Hensyn til vort Forslag, ikke fordi jeg i nogen Maade lader mig paavirke af Betragtninger om, at jeg til en Tid har kunnet tiltræde, hvad jeg til en anden Tid ikke har kunnet tiltræde; thi jeg tror at kunne sige, at i Almindelighed vil enhver Mand, der har deltaget i det politiske Liv i en længere Arrække, altid komme til at gjøre den Erfaring, at han i flere Punkter ikke til senere Tider altid kan stemme og slutte sig til det, hvortil han tidligere kunde slutte sig. Dette er saa almindeligt, at det kun er forunderligt, at man over for en enkelt Mand finder Lust til det ene Aar efter det andet at omtale det. De Be-